

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat de Dret – Grau en Relacions Laborals

Pla docent de l'assignatura

Gesti¹ de la Incapacitat Laboral (21833)

Curs 2014-2015

Guia docent

Gestió de la incapacitat laboral

Curs 2014 - 2015

Jordi Castejón (Coord.), Fernando G. Benavides

Assignatura optativa: Gestió de la incapacitat laboral (21833)

Titulació/estudi: Grau en Relacions Laborals

Curs: Tercer

Trimestre: Tercer

Nombre de crèdits ECTS: 4 crèdits

Hores dedicació estudiant: 100 hores

Llengua o llengües de la docència: català i castellà

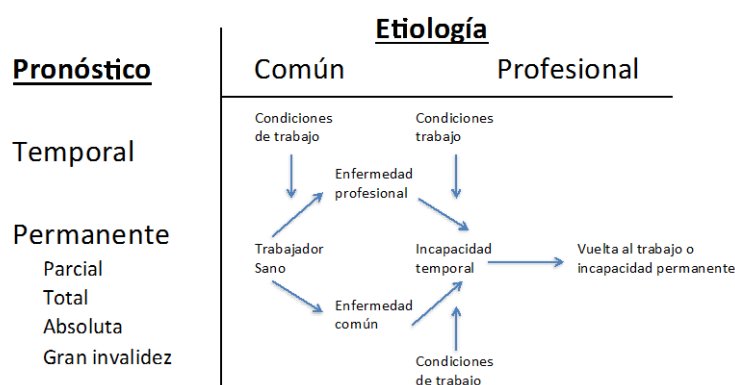
Índex

- 1. Presentació de l'assignatura**
- 2. Competències a assolir**
 - 2.1. Competències generals**
 - 2.2. Competències específiques**
- 3. Continguts**
- 4. Avaluació**
 - 4.1. Condicions per concórrer a la recuperació**
- 5. Bibliografia i recursos didàctics**
 - 5.1. Bibliografia jurídica**
 - 5.2. Bibliografia sanitària**
- 6. Metodologia**
- 7. Programació d'activitats**
- 8. Casos pràctics**
 - 8.1. Lesió per accident de treball**
 - 8.2. Lesió musculoesquelètica per moviments repetitius**
 - 8.3. Trastorn per compressió de nervis i beines tendinoses**
 - 8.4. Asma professional o asma agreujat pel treball**
 - 8.5. Incapacitat laboral en un treballador autònom**
 - 8.6. Incapacitat laboral en el treballador amb pluripatologia**
 - 8.7. Accident de treball in itinere i malaltia comuna**
 - 8.8. Seqüeles d'accident de treball**

1. Presentació de l'assignatura

La correcta valoració de les capacitats residuals és un requisit per optimitzar la reinserció laboral i per a la correcta adaptació del lloc de treball i de l'entorn personal del qui ha patit una lesió o malaltia discapacitant. La incapacitat pot ser comuna o professional des del punt de vista etiològic, i temporal o permanent des del punt de vista pronòstic.

Incapacidad laboral

En el nostre país, el sistema de seguretat social contempla un conjunt de prestacions sanitàries i socials derivades d'aquestes situacions i constitueix un dels aspectes nuclears de l'estat de benestar.

Hem de tenir en compte que a Espanya tenim dos sistemes sanitaris, tal com es representa a la taula que segueix, un sistema general per totes les malalties i malalts (Sistema Nacional de Salut), i un específic de salut laboral per atendre les malalties professionals i lesions per accident de treballs en treballadors afiliats a la Seguretat Social.

Doble Sistema público de Salud: Universal (SNS) y Laboral (Mutuas)

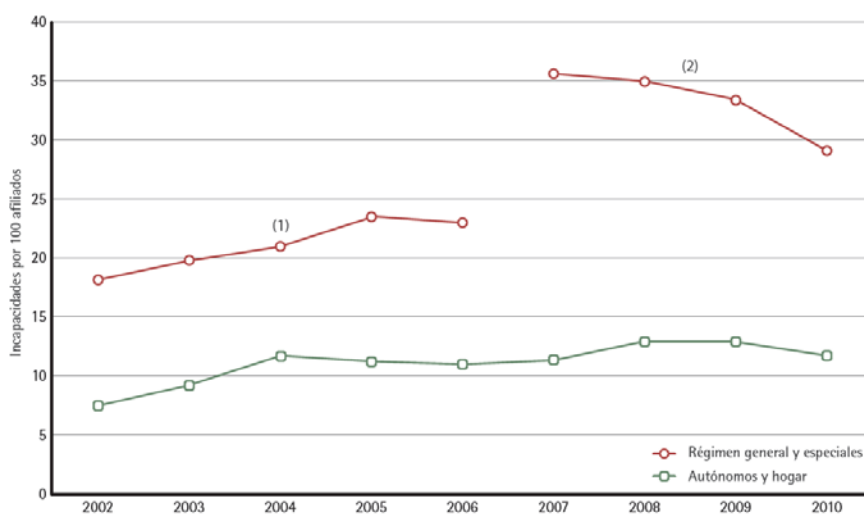
Características	SNS	Mutuas
Cobertura	Toda la población	Afiliados SS
Problemas	Enfermedad común y accidente no laboral	Enfermedad profesional y accidente de trabajo
Prestaciones	Sanitarias	Sanitarias y económicas
Financiación	Presupuesto general del Estado (impuestos)	Seguridad Social (cuotas)
Administración	Sanidad	Trabajo
Gestión	CCAA	INSS/Mutuas

Elaboración propia a partir de: Sevilla F. La universalización de la atención sanitaria. Sistema Nacional de Salud y Seguridad Social. Madrid: Fundación Alternativas, 2006.

L'impacte sanitari, econòmic i social de la incapacitat laboral requereix un coneixement ampli dels instruments que hi ha a l'abast per tal que la gestió d'aquests recursos permeti facilitar i mantenir la viabilitat i l'equitat del propi sistema de protecció social.

En la primera part d'aquesta assignatura es presenta les dades sanitàries i epidemiològiques de les incapacitats laborals. En les figures que segueixen, del Informe de Salut Laboral, Espanya 2001-2010, es pot observar en la primera figura les tendències temporals de la incapacitat temporal, de mes de 15 dies, gestionat per les Mútues (1), fins a 2005 i entre 2007 i 2010 per tots els episodis (2), en treballadors afiliats al regim general de la seguretat social i en autònoms.

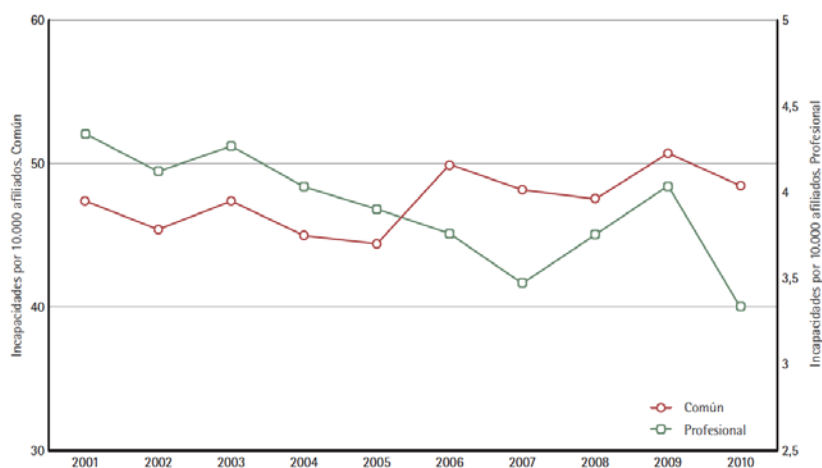
Figura 5.11. Incapacidad temporal por contingencia común por cada 100 trabajadores afiliados, según régimen de la seguridad social. España, 2002-2010.

Fuente: Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Prestaciones por incapacidad temporal.

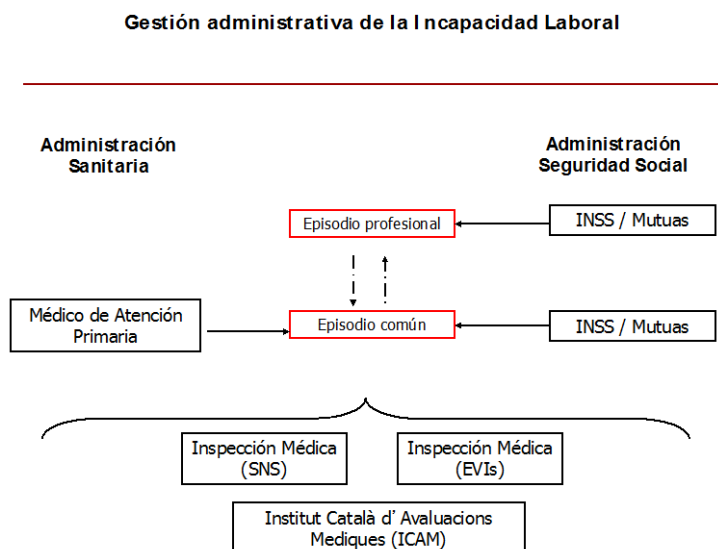
En la següent figura es pot observar la tendència temporal dels casos de incapacitat permanent, ja sigui per contingència comuna i professional.

Figura 5.12. Incapacidades permanentes (nuevos casos de gran invalidez, absoluta y total) por 10.000 afiliados por contingencia profesionales (eje de la derecha) y comunes (eje de la izquierda). España, 2001-2010.

Fuente: Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Anuario de estadísticas.

L'avaluació de la discapacitat, en la que intervé diferents organismes, constitueix actualment el tema de fons de molts dels judicis en els Jutjats de lo Social, i és —per tant— l'activitat primordial de molts operadors jurídics (com ara, advocats, graduats socials, pèrits mèdics, etc.).

L'assignatura vol aportar elements per aprofundir la magnitud i tendències de les incapacitats al nostre entorn, els requisits i els procediments necessaris per a les diferents prestacions, i els criteris mèdics i sanitaris que cal tenir en compte en l'abordatge d'aquesta problemàtica. En aquest sentit es tractaran diferents problemes de salut amb l'objectiu de conèixer, des d'una perspectiva sanitària i medicolegal, les limitacions funcionals associades a les diferents patologies.

2. Competències a assolir

Competències generals

G3. Capacitat d'anàlisi i síntesi de la informació:

- Magnitud de la discapacitat personal i laboral en el nostre entorn.
- Identificar les eines que permetin valorar la incapacitat.

Competències específiques

E1. Marc normatiu regulador de la Seguretat Social:

- Les prestacions sanitàries, econòmiques i socials que contempla la legislació espanyola
- Aplicar la normativa de forma adequada a les possibles situacions d'incapacitat laboral.

E3. Salut laboral i prevenció de riscos laborals:

- Instruments i circuits per a la gestió de les prestacions de les persones amb alguna discapacitat.
- Dispositius assistencials, de gestió i de prevenció de la incapacitat laboral.

E16. Elaborar estratègies organitzatives i de persones:

- Assessorar en les situacions jurídiques i medico-legals que es deriven de les diferents situacions de incapacitat laboral
- Avaluar els procediments establerts en via administrativa i en via judicial per a la gestió de la incapacitat laboral

3. Continguts

- 1. Conceptes, magnituds i reptes.**
 - a. Protecció social de la incapacitat laboral
 - b. Tendències temporals de la incapacitat laboral
 - c. Reptes de la gestió de la incapacitat laboral
- 2. Institucions i procediments generals.**
 - a. Les Mútues d'Accidents de Treball i Malalties Professionals
 - b. L'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques i Sanitàries (ICAMS)
 - c. La Inspecció de Treball
 - d. Els Centres de Seguretat i Salut Laboral
 - e. Les Unitats de Salut Laboral
 - f. Els serveis sanitaris públics
- 3. La incapacitat temporal (IT)**
 - a. Contingència professional i contingència comuna de la IT
 - b. El Quadre de Malalties Professionals
 - c. Aspectes clau relacionats amb la gestió de la incapacitat temporal (IT)
 - d. Procediments clínics i procediments administratius per l'abordatge de la IT. La instrucció 1/2007 de l'ICAM per a la valoració de la contingència professional
- 4. La invalidesa permanent (IP)**
 - a. Definició sanitària i tipus d'invalidesa permanent
 - b. Procediments clínics i procediments administratius per l'abordatge de la IP
 - c. Organismes que intervenen en la gestió de la IP
- 5. Cas pràctic 1. Lesió per accident de treball.**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 6. Cas pràctic 2. Lesions musculoesquelètiques i moviments repetitius**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 7. Cas pràctic 3. Trastorns per compressió de nervis i beines tendinoses**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 8. Cas pràctic 4. Asma professional o asma agreujat pel treball**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 9. Cas pràctic 5. La incapacitat laboral en els treballadors autònoms**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 10. Cas pràctic 6. La incapacitat laboral en el treballador amb pluripatologia**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 11. Cas pràctic 7. Accident de treball in itinere i malaltia comuna**

Descripció del cas. Preguntes clau.
- 12. Cas pràctic 8. Seqüeles d'accident de treball**

Descripció del cas. Preguntes clau.

4. Avaluació

L'avaluació es farà per confirmació d'assistència (full de signatura): 30%; pel treball de grup realitzat (presentació escrita): 30%; i per la presentació oral i discussió dels casos: 40%.

Sistema d'avaluació general					
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Recuperable o no, com i en quin moment	% recuperació (sobre nota final)	Competències avaluades
Presentació oral i defensa dels supòsits pràctics	De 0 a 10 (qualificació numèrica) Per a aprovar l'assignatura és necessari obtenir una nota mitjana superior a 5 dins d'aquesta prova	40%	Recuperable. Realització d'una nova prova escrita. 17-26 Juny 2015	40%	G3,E1,E3, E16.
Assistència a classe amb participació discussió de grup	De 0 a 12 punts Per a aprovar l'assignatura és necessari l'assistència al 80% de les sessions.	30%	Recuperable. Realització d'un cas pràctic el mateix dia de la prova escrita	30%	G3,E1,E3, E16.
Lliurament de treballs curts associat a l'anàlisi dels supòsits pràctics lliurats.	De 0 a 10 punts Per a aprovar l'assignatura és necessari lliurar les activitats en termini.	30%	Recuperable. Realització d'un cas pràctic el mateix dia de la prova escrita	30%	G3,E1,E3, E16.
Sistema d'avaluació per als estudiants que participen en programes de mobilitat					
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Data de realització	Competències avaluades	
Prova escrita sobre la teoria impartida a l'assignatura	De 0 a 10 (qualificació numèrica)	100%	15-24 de juliol de 2015	G3,E1,E3, E16.	

4.1. Condicions per concórrer a la recuperació.

Només podran concórrer al procés de recuperació els estudiants que, havent participat en almenys el 50 % de les activitats d'avaluació continuada i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació final de suspens en l'avaluació trimestral. Els estudiants només podran recuperar aquella o aquelles activitats a les quals hagin obtingut una qualificació inferior a 5.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia jurídica

- Sempere Navarro A.V., Rodríguez Iniesta G. (Edit.). Código de la Seguridad Social. 15ª Edición. Pamplona, Editorial Aranzadi, 2010.
- Rivas Vallejo P. (Dir.) Tratado Médico-Legal sobre Incapacidades Laborales. 2º edición. Pamplona, Editorial Aranzadi, 2008.
- Pérez Pineda B, García Blázquez M. Fundamentos médico-legales de la incapacidad laboral permanente, 2ª edición revisada. Granada, Editorial Comares 1997.

5.2. Bibliografia sanitària

- Ruiz-Frutos C, García AM, Delclòs J, Benavides FG. Salud Laboral. Conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales, 4ª edición. Barcelona, Masson, 2014.
- Benavides FG. Salud pública y seguridad social, dos componentes básicos del estado de bienestar. Gac Sanit. 2011;25:91-93.
- Delclos J, Gimeno D, Torá I, Martínez JM, Manzanera R, Jardí J, Albertí C, Benavides FG. Distribución de la duración de la incapacidad temporal por contingencia común por diagnóstico médico. Gac Sanit. 2013;27(1):81-83.
- Benavides FG, Plana M, Serra C et al. Incapacidad temporal por contingencia común: papel de la edad, el sexo, la actividad económica y la comunidad autónoma. Rev Esp Salud Pública 2007; 81:183-190.
- García AM, Gadea R. Estimaciones de incidencia y prevalencia de enfermedades profesionales de origen laboral en España. Aten Primaria 2008;40:439-446.

5.3. Recursos didàctics

Es facilitaran instruments operatius (documentació legal, normativa procedimental, suport modular...), articles recomanats i els supòsits pràctics.

6. Metodologia

Aquesta assignatura s'articula, en una perspectiva eminentment pràctica, al voltant de dades quantitatives de la situació al nostre entorn i supòsits pràctics per a cada una de les situacions analitzades (incapacitat temporal o invalidesa permanent en els seus diferents graus) relacionats amb lesions per accidents de treball, malalties musculoesquelètiques, patologies respiratòries, trastorns psicosocials, patologia del sistema cardiocirculatori, patologia dermatològica i limitacions sensorials.

Els alumnes presentaran els supòsits pràctics en els que exposaran la resolució del problema plantejat. S'establiran uns grups de treball i es facilitarà que els grups puguin plantejar, des de perspectives diverses, la resolució d'un mateix cas-problema.

El nombre màxim per constituir un grup es de 3 persones.

Els grups tindran assignades unes preguntes sobre un supòsit que se'ls hi facilitarà, de manera que en la sessió plenària exposin el seu enfocament divers del problema a resoldre.

En l'anàlisi dels supòsits pràctics l'alumne haurà de tenir en compte les lesions o patologies diagnosticades, les limitacions que es puguin estimar d'acord amb les funcions i/o requeriments físics i psíquics de la professió i tasques de la persona per tal de poder concloure un dictamen final sobre si s'escau o no el reconeixement d'un tipus de prestació determinada.

Cada grup haurà de presentar per escrit (màxim 2 pàgines amb lletra verdana 12), els comentaris a les preguntes assignades, que s'entregaran als professors. Haurà d'anar signat pels membres del grup de treball i aquest text pot servir com a guió per la presentació oral. També es podrà fer una presentació en Power Point.

La presentació per escrit del cas haurà de contemplar uns aspectes mínims:

- Breu resum del supòsit de fet (un paràgraf)
- Indicació del problema de salut que fonamenta el cas
- Indicació del problema jurídic objecte del recurs
- Comentari crític (dos paràgrafs)

7. Programació d'activitats

L'assignatura s'imparteix durant el període lectiu del tercer trimestre.

El tema 1 i 2, de caràcter general, es desenvoluparan en sessions plenàries.

Els temes 3 i 4, l'objectiu dels quals és familiaritzar els estudiants amb els documents i els procediments, es realitzaran en forma de seminaris.

La resta del temari (temes 5 a 12) es realitzarà en sessions plenàries on es presentaran i discutiran els supòsits pràctics.